

Zagovornica te stroke bi morala seveda demonstrirati ob skrbno izdelanih modelih, da bi se naše dame prepričale tudi očitno o okusnosti, primernosti in **eleganci** propagiranih oblačil.

Danica.

Bo li meni...?

Josipino Turnogradsko
si me v šali ti nazival,
ker na vrtu si med cvetjem
drobne pesnice dobival...

Govor vnel tedaj se nama
je o doma tožnih časih,
in mladenki, ki pevala
že takrat je v naših glasih.

Žal, da smrti dih ledeni,
nežno cvetko je zamóril,
ko ji svit ljubezni srečne
jedva v žitju se zazóril...

Pri spominu tem, boleстно
pa mi duša je vzdrhtela:
Bo-li tudi meni sreča
kot nji kratko le trpela...

Zorana.

Naše mlade gospodinje in pohištvo.

pozoriti hočem naše gospodinje na neko napako, katero zagrešajo zlasti mlade gospodinje, ki si še le ustanovljajo svoj dom. Dozdeva se mi pa, da mladim gospodinjam pomagajo grešiti tudi starejše t. j. mamice mladih —, in ako se v tej zadevi o njih ne motim, sprejmô naj prijazno moj dobrohotni opomin in ako bodo imele še kedaj priliko (t. j. ako bodo še kako hčerko možile), popravijo naj drugič svojo napako. Toda, ako se prepričam, da jim delam s svojimi besedami krivico, rada potresem v znak kesanja svojo glavo s pepelom.

Prepričana sem — menda s tem nazorom nisem in ne ostanem osamljena —, da mora biti resna dolžnost mladim in starejšim gospodinjam, ki mladim pomagajo, da ne mislijo pri opravljanju stanovanja samo na njegovo zunanjo skladnost, ampak tudi na to, je li oprava primerna stanu in premoženju tistih, za katere se stanovanje pripravlja. In na to se pri ustanavljanji novih domov pozablja vedno bolj in sicer le na škodo tistih, kateri naj bi v njih našli svojo srečo. Naš mladi svet tekmuje kar križem, da drug družega prekosi v

neumestnem, dostikrat prav neokusnem lišpu svojih stanovanj, da razumen človek kar obstane ter si ne more dati odgovora na vprašanje: »Čemu vse to?«

Mislim, da ima to nekaj sličnega z onimi časi, ko so začeli prejemati od višjih in premožnih krogov pretirano parado tudi srednji in nižji krogi, opuščajoč v svojo lastno škodo priprosto, toda ukusno nošo. Kakor je pretirana parada žen in hčerâ v družinah, kjer dohodki prav za prav ne zadostujejo za tako parado, čestokrat vzrok, da si morajo odtrgavati od ust velikokrat na škodo zdravja, prav tako zahteva tudi neumesten lišp v pohištvu svoje žrtve, in še vse druge nego je s pomanjkanjem oslavljeni želodec.

Nikakor pa ne mislim s tem govoriti nekako proti umetnosti, kajti baš od tega lišpa, o katerem govorim, je prava umetnost jako daleč. Moje besede merijo proti lišpu, katerega si mnogi nabavljajo ne iz ljubezni do umetnosti, ampak zaradi lišpa samega, ker je ta lišp prišel v modo, modo popolnoma brezobzirno, kakor je brezobzirna vsaka druga moda. Ali se vse to vsacemu spodobi, na to se nikdo ne ozira, istina je le, da marsikateri, zlasti pa marsikatera, zaigra zaradi mode vse, večkrat tudi pogoje svoje pričakovane sreče.

Tajiti se ne da, da se vse vsacemu ne spodobi. Tudi lišp ne pristuje vsacemu; kakor bi nas neprijetno iznenadila čisto priprosta jednoličnost pri znanem bogatašu, tako napravi tudi čuden vpis na človeka, ki pozna socialne razmere, zunanji blišč in bogastvo tam, kjer se o bogastvu in premožnosti niti od daleč ne more govoriti. Bogato opravljeno stanovanje nepremožne družine obudi sicer lahko občudovanje neskušanih, naivnih ljudi, toda normalno razumni ljudje se gotovo trpko nasmehnejo ter pomajajo z glavo. Ako so hudega jezika, lahko ti še veter donese na ušesa njih besede, s katerimi te odhajajoči obsojajo.

Res ne bi škodilo, ko bi zlobni jeziki o tej stvari več govorili, toda ne za hrbtom, temveč naravnost v oči in o pravem času, ko se da preprečiti še marsikatero zlo. Kajti verjetno je, da bi si dala marsikatera gospodinja-začetnica dopovedati, ako bi se jej razložilo, da njena bodoča sreča ne obstaja v tem, da bode imela prav tako bogato ali še bogatejše napravljeno stanovanje, kakor je ima nova gospa komisarjeva ali kaka druga njena že omožena prijateljica. Morda bi bilo tudi v podlago njeni varčnosti, ako bi pametni oče in mamica pred svatbo rekla: »Napravimo ti priprostejše pohištvo nego je ima N-ova Anka, zato ti pa damo hranilno knjižico s 300 gld., da bodeš imela kam seči, ko pride potreba«.

Ali bi ne storil tak pameten sklep marsikatero mlado gospodinjjo tudi v priprosto prirejenem stanovanju srečnejšo nego je ona, katera se kreta med dragim pohištvom, hodi po mehkih preprogah ter se ogleduje v visocih zrcalih, katera si pa mora po dobro sestavljenem mesečnem proračunu kupiti suktnjo ali kak drug potreben del svoje obleke na obroke ali celo na dolg? Kako more veseliti tako gospodinjjo lišp okrog nje, ko se pri njem tem bolj kažejo drugi nedostatki, in ko je tako rekoč porogljivo spominja njene bedastoče, da je za nakup tega nepotrebnege blišča izdala marsikateri groš, za katerega bi si bila lahko nabavila kaj primernejšega, ki bi jej delalo trajnejše veselje. In ko se jedenkrat vzbudijo v nas neprijetni občutki, postanejo nam gostje, tem pogosteje, čim večkrat imamo pred očmi njih prouzročitelja.

Tako si lahko svojo zadovoljnost uničijo tisti, ki žrtvujejo brez premisleka, samo zaradi brezglavne mode in iz neumestne častihlepnosti, da bi prekosili svoje znance, pri ustanavljanju svojega doma marsikateri goldinar, ki so jim ga mogli dati stariši za dvomljivo veselje, da se bode moglo o njih govoriti, kako imajo krasno opravljeno stanovanje, krasnejše nego ta ali ona bogata gospa.

Dasi tudi je velika neumnost, da, lahkomiselnost, vlagati vso doto samo v pohištvo in morda v balo, ter pozabljati tako nepričakovanih potreb vse ostale bodočnosti, vendar bi se dal najti še kakov, četudi precej šepav izgovor za tako početje. Toda nikakor se ne dajo opravičiti dejstva, ki se od leta do leta bolj množe, in o kojih bi mogli naši mizarji in izdelovalci preprog kaj veliko povedati. Mislim namreč te slučaje, ko stopajo v zaroko ljudje brez vsacega premoženja, odkazani k večjemu na stalno mesečno plačo — včasih prav skromno — kateri v svojej nerazumljivej prevzetnosti, ali prav za prav bedastoči, pozabljajo razmer, v kojih so vzrastli in v kojih jim bode tudi dalje živeti ter se hočejo, nakupivši si druzega pohištva in k njemu spadajočih luksurijoznih predmetov, mahoma mnogo više povspeti, nego jim morejo zadostovati njih dohodki. In nasledki tacega brezumnega početja? Lehko jih je uganiti. Le izvolite malo poračuniti. Na letni dohodek 1200 gld. naročili so si na obroke pohištva in druzih potrebščin za 600 gld. Zopet drugi so si dali na letni dohodek 1800 gl. prirediti stanovanje za 1000 gold. tudi na obroke. Rada bi poznala matematika, koji bi izračunil, v kako velicih in v kolicih obrokih ti ljudje svoj dolg izplačajo. Jaz sama nisem še nikoli skušala tacih računov, pač pa sem brez računanja videla že nekoliko nasledkov tacega gospodarjenja. Običajno je prišlo do eksekutivne dražbe, koja so si izposlovali neizplačani zalagatelji nepotrebnege blišča. Koliko

radosti užijejo lastniki take njim neprimerne prevzetnosti od početka do javne dražbe in pozneje, to se sè številkami težko izračuni. To bi moral sam doživeti, kdor bi hotel o tem natančneje poročati. Tega pa nikomur ne želim.

Po mojem menenju je večja sreča, živeti priprosto in jednostavno pa zadovoljno, nego v zunanjem blišču pa v finančnih stiskah. Lišp sam na sebi, sosebno pa v zvezi s pravo umetnostjo, je sicer prav lepa reč, toda le za tiste, ki imajo sredstva zanj; oni pa, ki nimajo, sredstev in se vendar obdajajo z luksurom, pletô si sami sebi zanjko, v katero zadrignejo najprej sami sebe ter se tako pogubé. Naše babice in prababice so si pač utrpele za potrebno pohištvo, ali nepotrebne prevzetnosti v njem — niti pri premožnih — niso marale. Po njih naj bi se vzgledovale naše mlade gospodinje v lastno korist in srečo.

„Ž. s.“

Prevara.

Kot ptič na perotih iskren,
sem plaval ob vodi šumeči.
Konjiček pod mano jeklen
ni vedel, da plaval sem k sreči.

Dà plaval sem tje pod drevo,
kjer čarobna deva sedeva;
kjer biserno njeno oko
potrto mi dušo ogreva.

In pil sem omotno sladkost,
pozabljal sem muke vsakdanje.
A ostre puščice mi ost
zgrenila nedolžne je sanje.

V slovo sem ponudil roko,
kot sestrici brat jo ponudi.
Pa vzel sem brez roke slovo
In vzel je brez nádeje tudi.

Kot ptič zapeljan, obstreljen
sem plaval ob vodi šumeči.
Konjiček pod mano jeklen
ni vedel o moji nesreči.

Pavel Dolenc.

